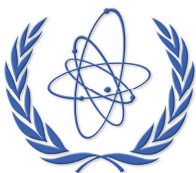

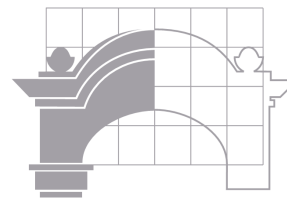
Institut Ruđer Bošković

IAEA

International Atomic Energy Agency

Atoms For Peace

**HRVATSKI
RESTAURATORSKI
ZAVOD**

Radijacijske metode u zaštiti kulturne baštine, Zagreb, 4. i 5.10.2011. *Program seminara*

Utorak, 4.10.2011. Muzej Mimara, Trg F. Roosevelta 5, Zagreb

8.30–9.00 *prijava sudionika*

Otvorenje i pozdravi

9.00–9.30   pozdravne riječi

- Danica Ramljak, ravnateljica Instituta Ruđer Bošković
- Ferdinand Meder, ravnatelj Hrvatskog restauratorskog zavoda
- Dragan Kubelka, ravnatelj, Državni zavod za radiološku i nuklearnu sigurnost
- Branka Katušin-Ražem, hrvatska koordinatorica IAEA projekta RER/8/015

Predavanja:

Moderator: Mario Braun, Hrvatski restauratorski zavod

9.30-9.50   Predstavljanje regionalnog projekta TC RER/8/015

- Nevenka Novosel, (NLO), Nacionalna službenica za vezu s IAEA, Državni zavod za radiološku i nuklearnu sigurnost

9.50-10.15   Sudjelovanje Hrvatske u projektu RER/8/015

- Branka Katušin-Ražem, Institut Ruđer Bošković i Mario Braun, Hrvatski restauratorski zavod

10.15-11.00   Radijacijski postupci u zaštiti predmeta kulturne baštine u Francuskoj / *Irradiation treatments for the protection of cultural heritage objects - French experience*

- Quoc Khoi Tran, ARC – NUCLEART, Grenoble, Francuska

11.00-11.30   *stanka*

Prva tema Seminara:
Radijacijska metoda dezinfekcije i dezinfekcije predmeta kulturne baštine

Biodegradacije predmeta kulturne baštine organskog porijekla

11.30-11.50   **Problem biodegradacije predmeta kulturne baštine u muzejima, zbirnkama i sakralnim prostorima**
- Želimir Laszlo, Muzejski dokumentacijski centar

Gama radijacijski procesi i djelovanje zračenja na materijale

11.50-12.20   **Načela radijacijske dezinfekcije i dezinfekcije predmeta kulturne baštine primjenom radijacijske metode**
- Dušan Ražem, Institut Ruđer Bošković

12.20-12.50   **Utjecaj gama zračenja na predmete kulturne baštine organskog porijekla**
- Irina Pucić, Institut Ruđer Bošković

12.50-13.15   **rasprava**

13.15-15.00   *stanka za ručak*

Primjeri uspješne primjene radijacijske metode u zaštiti predmeta kulturne baštine

15.00-15.30   **Uspješni primjeri primjene radijacijskih metoda u Europi**
Branka Katušin-Ražem, Institut Ruđer Bošković – najava filmova „Ramses II - Le rayonnement de la resurrection" i „Restoring the Past / Preserving the Future by Nuclear Technologies“
Komentari, odgovori na pitanja: Quoc Khoi Tran, Branka Katušin Ražem i Mario Braun

15.30-16.00   **Hrvatsko iskustvo u zaštiti kulturne baštine zračenjem**
- Branka Katušin-Ražem, Institut Ruđer Bošković – uz prikazivanje filma „Konzervatorsko-restauratorski radovi na objektu Dragoljuba Raše Todosijevića *Pribijeni kruh*“

16.00-16.30   **Iskustvo konzervatora-restauratora u praktičnoj primjeni radijacijskih metoda**
- Romana Jagić, Hrvatski restauratorski zavod

16.30-17.15   **otvorenje izložbe „Uspješni primjeri primjene radijacijske metode u Hrvatskoj“ i rasprava uz izložene postere**

17.15-18.00   **rasprava o održanim izlaganjima i na temelju najčešće postavljenih pitanja od strane konzervatora-restauratora i korisnika radijacijske metode**

Srijeda, 5.10.2011.

organizirani posjeti isključivo za prijavljene sudionike

1. grupa	2. grupa
09.00-10.00 Hrvatski restauratorski zavod, Zmajevac 8 - posjet restauratorskim odjelima i demonstracija konzervatorsko-restauratorskih postupaka na predmetima podvrgnutim zračenju - vodiči: Mario Braun, Ana Dumbović, Anđelko Pedišić, Slobodan Radić, Marija Štrok	09.00–10.00 Institut Ruđer Bošković, Bijenička 54 - demonstracija rada uređaja za radijacijsku obradu predmeta kulturne i umjetničke baštine - vodič: Branko Vekić i Branka Mihaljević
10.00-11.00 Institut Ruđer Bošković, Bijenička 54 - demonstracija rada uređaja za radijacijsku obradu predmeta kulturne i umjetničke baštine - vodič: Branko Vekić i Branka Mihaljević	10.00-11.00 Hrvatski restauratorski zavod, Zmajevac 8 - posjet restauratorskim odjelima i demonstracija konzervatorsko-restauratorskih postupaka na predmetima podvrgnutim zračenju - vodiči: Mario Braun, Ana Dumbović, Anđelko Pedišić, Slobodan Radić, Marija Štrok

11.00-11.30   *druženje uz kavu na Institutu Ruđer Bošković*

Institut Ruđer Bošković, Bijenička 54, predavaonica III krila

**Druga tema Seminara:
Radijacijska metoda u konsolidaciji degradiranih predmeta kulturne baštine**

Predavanje:

Predsjedavajuća: Irina Pucić, Institut Ruđer Bošković

11.30-12.30   Konsolidacija degradiranih predmeta kulturne baštine impregnacijom monomerima koje se mogu otvrdnuti zračenjem - *Irradiation consolidation of degraded heritage objects by impregnation with radiation-curable resin*
- Quoc Khoi Tran, ARC-Nucléart, Grenoble, Francuska

12.30-13.00   rasprava o učinkovitosti metode, kao i o mogućnosti uvođenja metode radijacijske konsolidacije u Hrvatskoj
konzultacije sa stručnjakom IAEA-e Quoc Khoi Tranom – sudjeluju: Mario Braun, Hrvatski restauratorski zavod i Irina Pucić, Franjo Ranogajec, Dušan Ražem i Tanja Jurkin, Institut Ruđer Bošković

završetak seminara

Izložba postera „Uspješni primjeri primjene radijacijske metode u Hrvatskoj“

Utorak, 4.10.2011. Muzej Mimara, Trg F. Roosevelta 5, Zagreb

1. Radijacijski postupak u zaštiti objekata kulturne baštine – hrvatsko iskustvo / Irradiation Treatment for the Protection of Cultural Heritage Objects – Croatian Experience

- Branka Katušin-Ražem¹, Mario Braun² i Dušan Ražem¹,
1: Institut Ruđer Bošković, 2: Hrvatski restauratorski zavod, Zagreb

Spašavanje umjetnina u Domovinskom ratu, 1991-1995.:

2. Pregled trenutnog stanja drvenih polikromiranih skulptura iz Gore / An Overview of the current State of Wooden Polychromed Sculptures from Gora

- Lana Lalić i Nevena Krstulović, Hrvatski restauratorski zavod – Odjel za drvenu polikromiranu skulpturu

3. Oltar sv. Križa iz crkve Blažene Djevice Marije Snježne u Kamenskom / The St. Cross Altar from the Blessed Virgin Mary of the Snow Church in Kamensko

- Siniša Cvetković i Romana Jagić, Hrvatski restauratorski zavod – Odjel za drvenu polikromiranu skulpturu

4. Istraživanje mikrobiološke populacije na polikromiranom drvu / A survey of the microbiological activity on samples of polychromed wood

- Dragica Krstić¹, Romana Jagić²
1: Hrvatski restauratorski zavod – Prirodoslovni laboratorij (1998. godine),
2: Hrvatski restauratorski zavod – Odjel za drvenu polikromiranu skulpturu

Uspješni primjeri nakon 1995.:

5. Poliptih Bogorodice iz crkve sv. Franje u Puli / The Virgin Mary Polyptych from the St. Francis Church in Pula

- Romana Jagić, Hrvatski restauratorski zavod – Odjel za drvenu polikromiranu skulpturu

6. Dezinfekcija starih uveza γ zračenjem / Disinsection of Book Bindings by γ -Radiation

- Igor Kozjak i Tatjana Mušnjak, Hrvatski državni arhiv, Zagreb

7. Alkarsko ruho / Garments of the Tilters of Sinj

- Bernarda Rundek-Franić, Hrvatski restauratorski zavod – Odjel za tekstil

8. Analiza tekstila zaraženog gljivama nakon zračenja gama zrakama

- Katja Kavkler¹, Andrej Demšar², Nina Gunde Cimerman³, Polona Zalar³,
1: Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, Restauratorski center, Ljubljana, Slovenija; 2: Univerza v Ljubljani, Naravoslovnotehniška fakulteta, Oddelek za tekstilstvo, Ljubljana, Slovenija; 3: Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za biologijo, Ljubljana, Slovenija

9. Preventivna zaštita i konzervacija misnog ruha iz Franjevačkog samostana u Slavonskom Brodu / Preventive Conservation of Liturgical Textiles from the Franciscan Monastery in Slavonski Brod

- Maja Vrtulek, Hrvatski restauratorski zavod – Restauratorski centar Ludbreg

10. Etnografski predmeti – preventivna dezinfekcija zračenjem / Ethnographic Objects – Preventive Disinsection by Irradiation

- Mihaela Grčević, Etnografski muzej, Zagreb

11. Projekt "Atelier Kožarić" – konzervacija predmeta radijacijskom dezinfekcijom / Project "Atelier Kožarić" – Conservation of Objects by Irradiation Disinsection

- Iva Rada Janković, Muzej suvremene umjetnosti Zagreb

U okviru programa bit će prikazani sljedeći filmovi:

1. Konzervatorsko-restauratorski radovi na objektu Dragoljuba Raše Todosijevića „Pribijeni kruh“ iz 1973.

Konzervatorsko-restauratorski radovi: mr. art. Zlatko Bielen, konzervator-restaurator savjetnik

Stručni tekst: Zlatko Bielen

Snimanje i montaža: Jovan Kliska

Tekst čitala: Tatjana Kliska

Ideja i koncept: Mirta Pavić, Zlatko Bielen

Sudjelovali:

Jadranka Vinterhalter, muzejska savjetnica-MSU

Mr. art. Zlatko Bielen, konzervator-restaurator savjetnik-MSU

Dragoljub Raša Todosijević, autor objekta

Dr. sc. Branka Katušin Ražem, Institut Ruđer Bošković

2. Ramses II - Le rayonnement de la resurrection; Commesariat a l'energie atomique – service d"application de radio element et de rayonnement , Francuska

3. Restoring the Past / Preserving the Future by Nuclear Technologies; Horia Hulubei Institute for Physics and Nuclear Engineering & IRASIM - Radiation Processing Centre, Rumunjska

PREDAVAČI

Nevenka Novosel, (NLO) Nacionalna službenica za vezu s IAEA, Državni zavod za radiološku i nuklearnu sigurnost, Frankopanska 11, HR - 10000 Zagreb, tel. 00385 (0)1/4881 770, fax. 00385 (0)1/4881780, nevenka.novosel@dzns.hr

dr. sc. Branka Katušin-Ražem, viša znanstvena suradnica, Institut Ruđer Bošković, Bijenička c. 54, HR - 10000 Zagreb, tel. 00385 (0)1/4561111, fax. 00385 (0)1/4680098, mob. 00385 (0)91/5069272, brazem@irb.hr

Mario Braun, pomoćnik ravnatelja Hrvatskog restauratorskog zavoda, Zmajevac 8, HR - 10000 Zagreb, tel. 00385 (0)1/4683515, fax. 00385 (0)1/4683517, mob: 00385 (0)91/4683515, mbraun@h-r-z.hr

Quoc Khoi Tran, ARC-Nucléart, CEA/Grenoble, 17 rue des Martyrs, F - 38054 GRENOBLE Cedex 9, tel. 0033 (0)4/38783552, fax. 0033 (0)4/38785089, quoc-khoi.tran@cea.fr

Želimir Laszlo, konzervator savjetnik, Muzejski dokumentacijski centar, Ilica 44, HR – 10000 Zagreb, tel. 00385 (0)1/4817073, zlaszlo@mdc.hr

dr. sc. Dušan Ražem, znanstveni savjetnik, Institut Ruđer Bošković, Bijenička cesta 54, HR - 10000 Zagreb, tel. 00385 (0)1/4561154, fax. 00385 (0)1/4680098, mob. 00385 (0)91/7833804, razem@irb.hr

Irina Pucić, viša znanstvena suradnica, Institut Ruđer Bošković, Bijenička cesta 54, HR - 10000 Zagreb, tel. 00385 (0)1/4680098, fax. 00385 (0)1/4680098, mob. 00385 (0)91/5117402, pucic@irb.hr

Romana Jagić, konzervator-restaurator savjetnik, Hrvatski restauratorski zavod, voditeljica Odsjeka IV Odjela za drvenu polikromiranu skulpturu, Kneza Mislava 20, HR – 10000 Zagreb, tel. 00385 (0)1/4556510, mob: 00385 (0)91/4683560, rjagic@h-r-z.hr

DEMONSTRATORI

Mario Braun, pomoćnik ravnatelja Hrvatskog restauratorskog zavoda, Zmajevac 8, HR - 10000 Zagreb, tel. 00385 (0)1/4683515, fax. 00385 (0)1/4683517, mob: 00385 (0)91/4683515, mbraun@h-r-z.hr

Ana Dumbović, Hrvatski restauratorski zavod - Odjel za drvenu polikromiranu skulpturu, Zmajevac 8, HR - 10000 Zagreb, tel. 00385 (0)1/4683515, fax. 00385 (0)1/4683517, adumbovic@h-r-z.hr

dr. sc. Branka Mihaljević, Institut Ruđer Bošković, Bijenička 54, HR - 10000 Zagreb, tel. 00385 (0)1/4680206, fax. 00385 (0)1/4680098, mob. 00385 (0)91/1659095, mihozeg@irb.hr

mr. Anđelko Pedišić, Hrvatski restauratorski zavod – Odjel za drvenu polikromiranu skulpturu, Zmajevac 8, HR – 10000 Zagreb, tel. 00385 (0)1/4683515, fax. 00385 (0)1/4683517, apedisic@h-r-z.hr

Slobodan Radić, Hrvatski restauratorski zavod, voditelj Odjela za štafelajno slikarstvo, Zmajevac 8, HR - 10000 Zagreb, tel. 00385 (0)1/4683515, fax. 00385 (0)1/4683517, sradic@h-r-z.h

Marija Štrok, Hrvatski restauratorski zavod - Odjel za štafelajno slikarstvo, Zmajevac 8, HR - 10000 Zagreb, tel. 00385 (0)1/4683515, fax. 00385 (0)1/4683517, mstrok@h-r-z.hr

mr. sc. Branko Vekić, Institut Ruđer Bošković, Bijenička cesta 54, HR – 10000 Zagreb, tel. 00385 (0)1/4561071, fax 00385 (0)1 4680098, mob. 00385 (0)91/4561071, bvekic@irb.hr

ORGANIZATORI

Dr. sc. Branka Katušin-Ražem, hrvatska koordinatorica: IAEA TC Project RER/8/015
INSTITUT "RUĐER BOŠKOVIĆ" - Laboratorij za radijacijsku kemiju i dozimetriju Odjela za kemiju materijala
HR - 10000 Zagreb, Bijenička 54
brazem@irb.hr

Mario Braun, pomoćnik ravnatelja
HRVATSKI RESTAURATORSKI ZAVOD
HR - 10000 Zagreb, Nike Grškovića 23
mbraun@h-r-z.hr

Romana Jagić
HRVATSKI RESTAURATORSKI ZAVOD - Odjel za drvenu polikromiranu skulpturu
HR - 10000 Zagreb, Kneza Mislava 20
rjagic@h-r-z.hr

tehnička organizacija:

Iskra Karniš Vidović (ikarnis@h-r-z.hr) i Miona Muštra (mmustra@h-r-z.hr)
Hrvatski restauratorski zavod - Odsjek za školovanje, stručno usavršavanje i međunarodnu suradnju
HR - 10000 Zagreb, Nike Grškovića 23

Vesna Picak (vesna@irb.hr)
Institut Ruđer Bošković - Zavod za kemiju materijala
HR - 10000 Zagreb, Bijenička cesta 54

